

İsahag Uygur Eskiciyan

Patates Jazzı

Öykü

Patata ve Papatya

Bana “patatam” diyen annemi çok sonra anladım. Ben geç anladım ama bazıları hiç... Annemin bu sevgi sözcüğünü bilen arkadaşlarım, zayıf ve çelimsiz bir çocuk olmama rağmen arkamdan, “Şişko patata, yarım kilo salata,” diyerek beni saymaca sövmece kovalardı. Benim neden kaçtığımı, onların neden kovaladığını hiçbirimiz bilmiyorduk. Gün boyunca beraberdik oysa. Aynı sırada oturmuşluğumuz da vakiydi. Ama ne zaman paydos zili çalsa ve sınıfın kapısına doğru atılsak ağızlarından beni inciten o sözler dökülürdü. Klasik koşullanmış bir Pavlov köpeği gibi “patata”yı duyunca koşmaya başladım. Onlar kovalamaya başlamış olurdu zaten. Ağzımdan salya akmazdı fakat dilim bir karış dışarıda, eve güç bela atardım kendimi. Dilimi ve terimi gören babam her defasında kızardı bana. Cevabını bilmediğim sorular sorardı. Neden kaçtığımı mesela. Neden karşılarda erkek gibi dikilmediğimi ya da. Benden cevap almayınca kızar, bir iki tokat yapıştırırdı. Babamın kocaman elleri vardı, rahatlıkla altı kilo gelirdi. Tokatlarından dolayı yüzüm çilek kırmızısına dönse de haddim değil, özüm hep patataydı. Annem gelip, “Ah yavrum, vah küçük patatam!” diye sarmalayana kadar ağlamazdım. Nasıl ki beni sıcak göğsüne basar, işte o zaman gözlerimden sıcak ve tuzlu yaşlar fışkırırdı. Çizgi filmlerdeki o abartılı gözyaşı fışkırma sahnesi için sinema tekniğine gerek kalmazdı. Annem gidip beni kovalayan çocukları annelerine şikâyet ederdi. Ama onların, “Çocuktur bunlar, birbirlerini kovalayacaklar da dövecekler de,” cevabı hep hazırды.

Annem bu kovalamacalara beni “patatam” diye çağırmasının sebep olduğunu hiç öğrenmedi. Bugün az kalsın söyleyecektim, sonra vazgeçtim. Cebimdeki küçük patatesi mezarına bastım. Mezarının toprağı onun göğsü gibi yumuşacıktı. Kafam onun göğüslerinde nasıl kayboluyorsa patates de öyle hemencecik kayboldu. Üzerini iyice kapattım. Dua ettim. Kökleri ben diye göğsüne değsin. Duam bu kadar. Bir çocuk yanımıza yaklaştı. Elinde açık yeşil çizgili beyaz bir ibrik. Amca su vereyim, dedi. Annemin mezar taşına baktım. Olur anlamında başımı salladım. Önce yüzü niyetine mezar taşına su döktüm, sonra da patatesi bastığım göğsüne. Suyun geriye kalanını ise serinlesin diye tüm mezarın üzerinde gezdirdim. Boş ibriği çocuğa verdim. Cebimden bozukluk çıkardım. Uzattım. Almadı. “Yok, amca, istemez, ben su satmıyorum,” dedi. “Dedem için getirmiştım ama geç kaldım. Kuzenlerim benden önce gelip sulamışlar. Hatta çok sulamışlar. Dedem çok seviyor diye diktiğim süsenleri su içinde bırakmışlar. O kadar da dedim, çok su dökmeyin, süsenler kurtlanıyor.” Teşekkür niyetine elimi göğsüme koydum. “Allah rahmet eylesin, amca,” dedi. Boş ibriği pervane gibi çevirerek gitti.

Annemle yine baş başa kalmıştık. Ben onun küçük patatasıydım. Ortaokulu bitiremedim. Neyse ki annem bunu görmedi. Üzüntüsünden ölürdü, bu kanserden ölmesinden daha kötü olurdu. Aslında emin değilim. Babam ondan biraz uzun yaşayınca bize analık, kendine yataklık bir kadın buldu. Üvey evlatlarını dövenlerden değildi. O kadar güzel yokmuşum gibi davranırdı ki beni var olduğuma sonrasında hiçbir güç inandıramadı. Ablaların ilk taliplerine kurdeleli pakette verildi. Erkek kardeşim ince hastalığa hediye edildi. Bir ben kaldım. Ama başlarına değil, bir başıma. Ben de sanayiye verildim. Sonra evimizin aslında dar olduğu keşfedildi üvey annem tarafından. Babam da bunu yıllardan sonra öğrenmiş oldu. Evimiz

dar. Sanayide kaldım. Yazın neyse de kışın çok zordu. Şimdi annemin yanında bunları neden hatırladığımı bilmiyorum. Ama aklımdan geçenleri hissedecek diye de korkuyorum içten içe.

Telefonum çaldı. Üç gündür aralıksız çalıyor. Bu sefer açtım. Arayan Papatya'ydı. Nerede olduğumu sordu. Babaa-nenleyim, dedim. Hemen geliyorum, dedi, sakın oradan ayrılma. Ayrılmak mı? Ben bir kez ayrıldım annemden, tam elli yedi yıl önce. Ebem kafamdan tutup koparmaya çalıştığımda hâlâ bağlıydım içten ona. Ve dünya denen tekerleğin kaç bu-cak olduğunu o zaman öğrendim. Hoş, kopmak sayılmazdı bu da. Ben hiç ayrılmadım annemden. Hep onunlaydım, hep ondaydım. Tam sökülmedim. Kimsenin buna gücü yetmedi.

Cebimde kalan son patatesi de çıkardım. Bu ufak patates-leri ne ara cebime attığımı hatırlamaya çalıştım, olmadı. Üç parmağım la tuttu patatesi. Göz hizasına kaldırdım. Baktım. Belki bakışıyoruzdur. Merhaba patata, dedim. Uzun süre ko-nuşmadığım için sesim çatallanmıştı. Tekrar ettim. "Merha-ba patata, ben de patatayım. Aynı topraktan var olmuşuz." Annemi gösterdim. "Şimdi pörsüdüğüme bakma, ben onun küçük patatasıyım." Patatesin cevabını bekledim. Belki yan-lış çeviriyorum ama kesinlikle doğru anladım. Kızgın yağda kızarak parmak patatese dönüşen annesini anlattı. Aynı ka-deri yaşıyoruz, dedim. "Benim annem de babamın korunda yandı, kül oldu. Kardeşlerim mahvoldu, ben yok oldum."

Birbirimizi nasıl teselli edeceğimizi bilemedik. Tutup yara-larımızı konuşmaktan başka teselli bilmiyorduk. Üzgündük ve yere bakıyorduk. Annemin ayakucuna bastım patatesi. Kolaylıkla gömüldü toprağa, kayboldu. Üzerini iyice kapat-tım. Ayağa kalktım. Pantolonum, gömleğim toz toprak içinde kalmıştı. Papatya beni bu halde görmemeliydi. Üzerimi silke-ledim. Etrafımda küçük bir toz bulutu oluştu. Ağacın dalları

arasından sızan ışık huzmesi içinde toz tanecikleri havalandı. Bir süre seyrettim. Onlar uzun süre dönüp duracak, sonra yularına geri gideceklerdi. Bunun için mi böyle mutlu görünüyorlardı? Onlara eşlik ettim. Kollarımı açtım. Onlarla birlikte döndüm. Döndüm. Işık huzmeleri göğsümden sırtıma, sırtımdan göğsüme yer değiştiriyordu.

Ben onun küçük patatasıyım diye bir şarkı tutturdum. "Ben onun küçük patatasıyım / o benim yumuşak toprağım / ben onun minik patatasıyım / ona milyon kökle bağlıyım / ben onun, ben onun..." Şarkının nakaratına gelmişim ki, "Baba," dedi arkamdan sarılan kızım. Gözlerinde yaşlar vardı. Ben de sarıldım. Mezarın kenarına, annemin ayakucuna oturduk. "Üç gündür seni arıyoruz," dedi. "Defalarca telefon ettik, açmadın. Polise de haber verdik." Parmaklarımla hafifçe dudaklarına dokundum. "Annemin yanında bunları anlatma, sonra merak eder beni." Sustu. Papatya'yı göğsüme bastırdım. Öylece annemin üzerine uzandık. Ben hâlâ onun küçük patatasıyım.